THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper in Western Canada.
דאס אידישע וואָרט
Office and Place of Business: Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave., E.
Published daily except Saturday and Sunday.
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA.
Subscription: $6.00 per year.
Established 1910 Phones: 55 409—52 213
WINNIPEG — MANITOBA

ענגלאנדס נייער פינאנץ מיניסטער

איינע פון די שווערסטע אויפגאבן וואס פרעמיער ראמזי מאק־דאנאלד האט פאר זיך געהאט פארמירנדיק זיין נייעם קאבינעט, איז געווען די פראגע וועמען צו באשטימען אויפן פאסטן פון "טשענסעלאר אף דהי עקסטשעקער". דעם פינאנץ מיניסטער, אויף פיליפ סנאָודענס פלאץ, דער דאָזיקער פאסטן איז איצט באזונדערס וויכטיק, ווייל דער נייער פינאנץ מיניסטער וועט האבן צו מאן מיטן דורכפיר פון א פראָ־גראם פון מאריפן. איינע פון די הויפט "אישוס" אין די לעצטע וואלן פרעמיער מאקדאנאלד אליין האט איינגטלאך איינגעשטימט צו באשרייבונג מאריפן פאר הכנסה צוועקן, אבער ניט צו קיין הויכע פראָטעקציאָניסטישע מאריפן, וועלכע די קאנסערוואטיוון פארלאנגען די ליבעראלן פון סער הערבערט סמוועלס חדר האבן איינגעשטימט צו נאָך ווייניקער: צו לאָזן די פראגע אָפן, און צו לאָזן זיך איבעריריידן צו געמעסיקטע טאריפן פאר הכנסה צוועקן, אויב קיין אנדער אויס־וועג וועט ניט זיין.

די פראגע איז דערפאר געווען פאר פרעמיער מאקדאָנאלדן, אין וועמעס הענט מען זאָל אָנפארטרויען דעם דורכפיר פון א טאריפ־פראָגראם. צו א מעסיקן אָנהייבגער פון טאריפן, ווי ער און ווארשיינ־לאך זיינע ליבעראלע שותפים האבן געוואונשן, אדער צו אן איבער־צייגטן פראָטעקציאָניסט, ווי עס איז זיכער געווען דער וואונש פון די קאָנסערוואטיוון.

ווי עס זעט אויס, האבן די קאנסערוואטיוון געזיגט און זיי האבן באוואוינן דעם פרעמיער איבערצוגעבן דעם פאסטן פון פינאנץ מיניס־טער צו זייערן א מענשן, צו געווינ טשעטבערלען, וועלכער איז אן אי־בערצייגטער פראָטעקציאָניסט. אזוי, אמווייניקסטנס, ווערט באריכ־טעט, האט מאקדאָנאלד אויסגעארבעט זיין צעטל, באשטימענדיק אים צו דעם פאסטן.

דאס מיינט, אז די קאָנסערוואטיוון קריגן פאקטיש א פרייע האנט איינצופירן א הויכע פראָטעקציאָניסטישע פּאָליטיק אין ענ־לאנד. נאָך וועלכער זיי האבן כסדר געבייגט. זיי האבן איצט א פעס־טע מערהיים אינם קאבינעט. — ווען הויז איז אָפּגערעדט, — און זייער איינגענס פינאנץ־מיניסטער. און זיי האבן איצט די געלעגנהייט איינצופירן וועלכע מאריפן זיי וועלן נאָר ווינשן.

צי זיי וועלן אויסנצן די געלעגנהיים. איז אן אנדער פראגע. זיי זיינען פארבונדן מיט אן אָפּמאך מיט פרעמיער מאקדאנאלד און זיין גרופּע און מיט זיי ליבעראלן, און זיי זיינען פארפליכטעט צו דיזיילער אָנצופירן די רעגירונג אויף "נאציאָנאלע ליניעס", צוזאמען מיט זייערע שותפים. מיט וועלכע זיי זיינען דערווייל געווארן כמעט אוי האיין פלאטפארם. עס קאן דערפאר זיין, אז זיי זאָלן צוליב מאק־מישע טעמים דערווייל אלעמאל אויפגעטיילט ווערן אויפן אויסגעשפּראָכענעם פאסטן אויף אן אויסגעגעבענע צייט. ביז זיי וועלן אָן באזונדער ריסק קאָ־נען נעמען א שאנס צו לאָזן זייערע שותפים גיין, אויב זיי וועלן ניט צושטימען צו זייער פראָטעקציאָניסטישן פראָגראם.

פון דער צווייטער זייט אבער האבן די קאָנסערוואטיוון שוין צו לאנג געווארט אויף דער דאָזיקער געלעגנהייט, און זיי וועלן זי זיי־ער גיט. גערן אויסלאָזן. זיי לעבן מאקע אויף. אז מאריפן דזיינען א רפואה פאר ענגלאנדס עקאָנאָמישע קראנקהייטן, און באלד ווי די הויפט אויפגאבע פון דער "נאציאָנאלער" רעגירונג איז צו הייל־ן אָט די קראנקהייטן, וועלן די קאָנסערוואטיוון קוים קאָנען ביישטיין דעם נסיון ארויפצוצוזיגנגען זייער מאריפן רעצעפט.

די קאָנסערוואטיוון קאָנען אויך האבן די גערעכטע טענה, אז זיי האבן אין זייער איינגענעם וואל־מאניפעסט אָנגעבאטן די מאריפן רפואה, ווען אפילו זייערע שותפים האבן בנוגע דער דאָזיקער פראָגע אין אן אויסגעדריקט זייערע איינענע שטאנדפּונקטן. און אויב די ווייליער האבן זיי אָפּגעגעבן די גרעסטע צאָל שטימען, הייסט עס, אז זיי האבן דערמיט במילא גומבאהייסן דאָס קאָנסערוואטיוון מאריפן פראָגראם.

עס איז אזוי זייער מעגלאך, אז די קאָנסערוואטיוון זאָלן נאָר איינגיכ־ערן פון דער פראָטעקציאָניסטישע פראָגראם. כאָטש האָס קאָן מיינען די צעפאלונג פון דער "נאציאָנאלער" קאָאליציע און דער פארמירונג פון א ריין קאָנסערוואטיווער רעגירונג.

מערקווירדיק איז דער פאקט, וואס פילוס סנאָודון ווערט יא איינגעשלאָסן אינם ליסט פונם געפאלנטן קאבינעט, אבער פאר א פארהעלטנסמעסיק אומזיכטיקן פאסטן פון "לארד פריווי סיל". אט ערשט איז ער אינערקענט געווארן פאר איינעם פון די גלענצנדסטע פּי־נאנץ מיניסטארן וואס גרוים ברימאניע האט ווען נעהאט, אבער דאָך האט מען אים איצט ניט אָנפארטרוים דעם פאסטן פון פינאנץ־מיניס־טער. די קאָנסערוואטיוון האבן קאָנסיק ניט געווארט ווי דאָס באקוועמע לעבן וואס זיי האבן פאר זיך דערווארבן מיטן שוויים פון זייער פנים.

אידישקייט אין האָלאנד

(ספּעצ. פאר "דאס אידישע וואָרט")
פון צ. ה. וואקסמאן

אז עס וועט אייך ווער עס איז אמאל דערציילן דאס, די קעניגלאכע האלענדישע לופטשיף געזעלשאפט האט איינגעארדנט אויף אירע לופט שיפן תפילה בצבור, אדער אז אויף א שיף פונם "קעניגלאכן האלענדישן לליאד" האט מען למשל דערענדט א מקוה, זאלט איר עס רואיק גלויבן, אויב אז אין דער מדינה פון "ראָ־ביינאל טוזיכט", איז אלעס וואס האט א שייכות מיט אידישקייט מעגלאך. "אונטער ראבינאל טוזיכט". מיט די דאָזיקע דריי ווערטער באקאנט איר זיך גלייך אין ערשטן האלענדישן וואקזאל. זיי באדייטן אויף אידיש, אונטער דער השגחה פון ראבינאט, אונטער דער השגחה שטייט אלעס וואס איז אידיש און וואס עס האט א שייכות מיט אידישקייט.

"דער מעניר": אט מיט די דאָזי־קע ווערטער האט מיך באנעגנט דער פארקויפער אויף דער האלענדישער גרענץ ראָזענדאל. איך האָב ניט גע־וואוסט וואס ער וויל דערמיט און איך האָב אים ניט געשאנקען ווייטער קיין אויפמערקואמקייט. "דעאר מע־ניר" שרייט ער שוין אריין צו מיר אין פענסטער פונם וואגאן — און טראגט מיר אונטער א פאפירן־זעקע־לע מיט א פלאסבע. אבער אז איך וויים ניט וואס פאר א מין מאכל דאס דאָזיקע רעאר איז, מאך איך זיך ווייטער ניט וויסנדיק. א האלענדער איז אבער בטבע א נדבולוגיקער מענש, און ער לאָזט ניט לאָקער.

— ווילסט ניט עסן ?

— ניין.

— אבער דו ביזט דאָך א איד.

— יאָ, אבער וואס פאר א שיי־כות האט דאס א שטייגער דיין שקאמיץ מיט מיין אידישקייט ? . .

מיין האלענדער שלעפט ארויס פון טאש א דאקומענט געשריבן פונם סט־סטערדאמער ראבינאט, וועלכער זאגט אז די דאָזיקע סענדווישעס, הו פּיליסיקע און הו מיליכיע, שטיי־אונטער דער השגחה פונם ראבינאט, און ווערן פארקויפט אויף אלע האָ־לענדישע וואקזאלן שיפן און וראפּלאָ־נען.

דורך די אנענגן פון דער געזעל־שאפט "רעאר" (ריטועל עסן אויף דער רייזע) באוויז אזא טביעות עין אויף צו דערקענען א אידן, אז ניט ווילנדיק טראכט איר — אפּנעהיט זאָל מען ווערן ווען יעדער היטלעריאָס אדער רומענער קאן אזוי גוט אונטערשיידן צווישן א אידן און א ניט־אידן . . . איך פאר אין דער עלעקטריציטעטער באן, וועלכע פארקערט איבער די האלענדישע הויפּט נאָסן אין בלעטער איבער די אומעיליקע קאטאלאָגן דזשוריאלן וואס היינען אויף דיווענט אוף איך ליעז אין אנאנסן פון "ראבינאסט באאוויפזיכטיקטע". האָ־טעלן און איך פאל ווידער אויף א טשיקאוון אנאנס: דער קעניגלאכער האלענדישער לליאד איז מודיע דאס אויף זיינע שיפן איז פאראן אחוץ א כשר'ע קיך, אויף א הערבראיאיש און אידישע ביבליאטעק.

אמסטערדאם — א נוט באקאנטער נאמען אין אמאליקע קינדער יאָרן, מען דער וועגנער דיכטער שמואל זינ־גער, איז געווען זייער באליבט: ניט מעשענע רערן און היינלייכטער באַ־שטעקט מיט לאנגע ברענענדיקע וואק־סענע ליכט. דער אמטער שיין פון די ליכט (קיין אונדער באלייכטונג איז דאָרט ניט פאראן) פאלט אויף דער גינאנטיש גרויסער בימה אויף וועלי־כער עס זיצן די רבנים און חזנים אין זייערע משונה'דיקע מיטלאלטערלאכע בגדים אין קורצע, קניפּהויזן, לאנגע שווארצע זאקן און קלייגע טופּליעס, פון דער פעלערינע היינגט נאָך א שטעלן. זי איז ווי דורקן בוים אויף דער טרויער צייכן נאָך ארושלים. דער ארון הקודש וועלכער איז אזוי גרוים ווי מען באגעגנט ניט אין קיין שול אין דער וועלט, איז אז א פרוכת. דער פרוכת היינגט דא פון דער אינווייניקסטער דיק פון דער "אלטער וועלט", ווי דאס טו־יפ פון היינטיקע יונגע דיכטער און מיי־נען, אז מיט דעם ווערן זיי "מאדערן" ... דער נעכטן איז דעם יונגן דיכטער זינגער ליב פונקט ווי דער היינט ! אדרבא, ווען ניט דאס גרייטע, דאס פינט זיך היינט די שול און וואו דאס איז געווען איינער פון די הויפּט לאנ־דונג קאנאלן פון דער אלטער האפן שטאט. פאר א לאנגער צייט האבן זיי די שיף באנוצט אלס א בית־תפלה. שוין מער ווי 260 יאָר ווי עס שטייט אויף דעם פלאץ וואו עס האבן אמאל אויסגעשטיגן די פון דער אינקוויזיציע געטריבענע אידן. — דער מעכטיקער בנין פון דער פראטוגע־זישער שול, א רייזיקע פּיראָמאטיקע געביידע מיט לאנגע האלב טונעלע פענסטער וועלכע דערהויבט זיך גי־נאמטיש איבער די ארומיקע קלענערע געביידעס פון דער פראטוגעזיש אר־דישער קהלה וואס רינגלען ארום דעם שול בנין. לעבן זיי דער מאיעסטעטער שער בנין פון דער פראטוגעזישער שול איז זיך איז ווענטס פענסטער עס שימערן די פייערלאך פון דער וואסענער ליכט מענט פאר פאראנענען אין די יונגע הערצער פון דער וואונדער שיינער מעריען פון דעם יונגן דיכטער שמואל מעריען, פשוט, דאס וואלט ארויסגערופן כחשבות ביי די פאראוא־מעלטע... איצט זייענדיק אליין מיט איר, אזוי־פיל צוקונפ צו דער וואונדער־שיינער יונגער מעריען, דאס האט אים איצט גערעגט..

די ליבע שטילקייט, ווי אויך די וואר־רימע פרייקייט ארום זיי, וואס קיינער האט זיי ניט געשטערט, מעריענט עלי־מערן זיינען שוין פון לאנג צעשלאפן. דער איינציקער לעבעדיקער ערות איז געווען דער קאלאשאמאטער הונט, וואס איז געלעגן צוזויפגעקראָכען אין פירן אין א ווינקל פון פאראלאר און האט גיט פיין פינטל געגעבן מיטן אויג. האט דעם יונגן דיכטער זינגער געגעבן די מעגלאכקייט זיך צו באקאנען מיט דער ראכע דארשט, — זעלבסט וויל דעם שוידע פאנגען.

די הויפּט זאך איז דאס קיי־נאל ניט דערפאר וואס מיר ל־מאן, דאס מוז זיין אין געהיים. פריידיינגער מוז עטוואס דערפ־וויל ער וועט אונז דארפן העלפן.

— וועט פריידיינגער טאן דאס מיר וועלן פון אים פארלאנגען? האט איינער פון די הויכע באא־געפרעגט.

מעהעמער בעי האט געלאכט.

— ער מוז עס טאן, — האט בעזאגט. — ער ווייס, דאס זיין צע עקזיסטענץ שטייט אין קאן.

— ווען ער וויל ניט דאס ער זיין מאמיליע זאָלן הונגערן, דאן ער אונז פאלגן.

די מיניסטארן האבן זיך נאָך לאנגע צייט באראטן און ענדלאך בען זיי באשלאסן ניט אנצואנר־ען פריידיינגערן די אנצע אנגע־הייט, זאנדערן מיטצושיקן נאָך מאן, וועלכער זאָל דורך א באשט־צייכן אנצייגן דער מיליטער מאמענט ווען איבערצופאלן דעם דיס פון די בערג. מעהעמער איז דערמיט געווען פאלשטי־איינפארשטאנען.

איצט האבן די מיניסטארן שיקט דעם באשטטטן ענטפער דעם דייטשן באנקיר, דאס זיי י באריוס אויסצוצאָלן דאס אים געלט אין דאס פריידיינגער זאָל

מערציגישער מאסאז'
מרס. ה. ערעל־סאלאוויי
פראפעסיאָנעלע מאסאזשיסטן, אויסגע־טער דיעראפּעט אין באהאנדלונג פאר אלע פארפסים פון רומאטיזם.
223 KENNEDY STREET
(next to Medical Arts Bldg.)
Res. 56 766

מעריען

(דערציילונג)
פון מ. שערמאן

צום ערשטן מאל האט זיך מעריען געפונען אין א געזעלשאפט פון קינ־סטלער און דעלעטאנטן. געווען אין עס א ליטערארישן אוונט וואס איז איינגעארדנט געווארן פון א גרופּע פון דער "אמערן". אוונט וואס איז אויך אויפגעפירט געווארן פון א פּרוגראם פון אלע אידישע אינסטיטוציעס. אין דעם פרוגראם ווי אויך אין אנ־דערע אינסטיטוציעס אין דער אמע־ריקע, נאר ניט אין דער אמעריקע, האט מען אויך אויפגעפירט א מין אינ־טערלודיע, אין וועלכע מען האט אויפגעפירט א מין אינסטיטוציע פון אמעריקע, אין וועלכע מען האט אויפגעפירט א מין אינסטיטוציע פון אלע אינסטיטוציעס אין